

Tartu Universitet
Humanistiska och konstnärliga fakulteten
Institutionen för främmande språk och kulturer
Avdelningen för skandinavistik
Svenska språket och litteraturen

**EN MAN SOM HETER OVE: HUR SKILJER SIG BOKEN FRÅN TVÅ
FILMER GJORDA I OLIKA LÄNDER.**

BA-uppsats

Nele-Liis Raud
Handledare: Maiu Elken, MA

Tartu
2024

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	3
2.	BAKGRUND.....	5
2.1.	Fredrik Backman	5
2.2.	En man som heter Ove	6
2.3.	En man som heter Ove – svensk film	7
2.4.	A man called Otto – amerikansk film	8
3.	TEORI.....	9
3.1.	”Palimpsests: literature in the second degree”.....	9
3.2.	Hypertextualitet	9
3.3.	Adaptation enligt Robert Stam.....	13
4.	ANALYS.....	14
4.1.	Ändring av nationalitet.....	14
4.2.	Tidsordning	15
4.3.	Varaktighet och frekvens.....	16
4.4.	Humör/distans.....	18
4.5.	Humör/perspektiv	18
4.6.	Reduktion	19
4.7.	Augmentation.....	23
4.8.	Dramatisering.....	24
5.	RESULTAT OCH SLUTSATS	26
	RESÜMEE.....	29
	LITTERATURFÖRTECKNING	31
	Kinnitus töö iseseisvalt kirjutamise kohta	33
	Lihtlitsents.....	34

1. INLEDNING

Det är väldigt vanligt att man producerar filmer från böcker, speciellt från böcker som har haft stora framgångar. Nackdelen med att göra filmatiseringar är att oftast brukat skära ut stora bitar av böckernas originaltext. Mest kritik som filmatiseringar får är att filmer inte verkar förstå författarens och bokens essens. Det gör så att vissa filmatiseringar inte får dela samma framgångshistoria.

Den här uppsatsen handlar om Fredrik Backmans bok „En man som heter Ove” och två filmer från två olika länder, en film gjord av den amerikansk regissör Marc Forster „A man called Otto” och det andra gjord av den svensk regissör Hannes Holm „En man som heter Ove “. Båda filmatiseringar hade varit en stor framgång, men det kan inte jämföras med bokens framgång.

Jag valde detta tema, eftersom jag såg den amerikanska filmen på bio och trodde att det var en jättebra film och jag såg att det var en bearbetning av en svensk bok. Det väckte mitt intresse, eftersom jag vet att filmen var baserad på en svensk författares bok men den visade inte så mycket i filmen. Då fick jag idén att lägga till den svenska filmatiseringen i jämförelse. Så jag tänkte läsa boken och se filmerna gjorda av boken för att se hur olika de verkligen är.

Syftet med denna uppsats är att jämföra den svenska boken „En man som heter Ove” med två olika filmer från olika länder. Jag ska använda Gérard Genettes teori om hypertextualitet för att jämföra de två filmerna med boken. Jag ska titta på skillnader och likheter mellan filmerna och boken.

Uppsatsens forskningsfrågor är:

- Hur har två olika regissörer tolkat filmerna av samma boken och vilka skillnader och likheter finns det?
- Vilken av de två filmerna är mer lik boken och vilken är mer olika?
- Hur har regissörernas ursprungsland påverkat filmens innehåll?

Uppsatsen består av fem delar. Det börjar med inledning i vilken ska jag ge en kort översikt av vad uppsatsen handlar om. Den andra delen består av bakgrund om de material som används i analysen. Material som jag ska använda är Fredrik Backmans boken "En man som heter Ove" och de amerikansk filmen "A man called Otto" producerad av Marc Forster. I det kapitlet kommer jag också att diskutera om tidigare forskning. Den tredje delen består av teorin som jag ska använda för min analys. Det finns två böcker om filmatisering och vad man ska titta efter när man analyserar texter. För uppsatsens teori ska jag använda Gérard Genettes bok "Palimpsests: Literature in the second degree" och Robert Stam och Alessandra Raengos bok "Literature And Film: Guide to the Theory and Practice of Film Adaptation". Teorin baserar på material som är på engelska, eftersom jag inte kunde hitta någon bra bok om filmatisering på svenska. Fjärde delen av uppsatsen innehåller min analys av boken och filmerna. Den sista delen består av slutsats och jag kommer att svara på mina forskningsfrågor och jag kommer att sammanfatta mitt resultat.

2. BAKGRUND

Det finns tidigare verk om Fredrik Backman och hans böcker. Jag kunde inte hitta några tidigare uppsatser om detta ämne vid Tartu Universitets databasen. På Tartu Universitet har flera analyserat hur en bok blir film, även på institutionen för skandinaviska studier, men ingen har analyserat Fredrik Backmans verk. På svenska universitet och högskolor har flera skrivit uppsatser om Frederik Backman och hans böcker. En av dem som jämför den svenska boken och översättningen till engelska. Det finns även ett verk från Högskolan i Gävle som analyserar boken och den svenska filmen „En man som heter Ove “. Det heter ”Från papper till filmduk: En multimodal kritisk diskursanalys med fokus på närläsning av En man som heter Ove i två medieformat” skriven av Jenny Tonlycke Palmqvist och Malin Karlbrink i 2021.

2.1. Fredrik Backman

Fredrik Backman född i 1981 i Sverige. Backman började som student i religionsvetenskap och jobbade som truckförare. Innan han började skriva böcker, var han frilansskribent. (Kullenberg, 2019) Fredrik Backman, vars bok ligger till grund för detta arbete, debuterade sin författarkarriär med boken „En man som heter Ove” som gavs ut 2012 Det året gav han ut en bok till och därefter en bok nästan varje år. (Piratförlaget) Backmans framgång stannade inte där. Flera av hans böcker blev filmatiserad. Han har haft stort internationell framgång, hans böcker har fått plats i New York Times bästsäljarlista och många har gjort filmer av hans böcker. (*Deckarakademin*, 2022) Till exempel har boken ”En man som heter Ove” gjorts till två filmer, i Sverige och den andra i Amerika, som denna uppsats ska analysera. I flera länder vet folk vem Fredrik Backman är, hans framgångssaga har tagit hans böcker till många länder. Backmans böcker har publicerats i mer än 40 länder. (Shafer, 2023) Han är en mycket begåvad och berömd författare i Sverige och i världen.

2.2. En man som heter Ove

”En man som heter Ove” är som sagt tidigare Fredrik Backmans debutroman. På bokens baksida står det att Backman debuterade med boken hösten 2012. ”En man som heter Ove” steg snabbt till de svenska topplistorna och har sålts i över 20 länder. (Backman, 2013) Den här boken är en underhållningsroman som blev filmatiserad flera gånger och till och med pjäser har skrivits om det (*Deckarakademin*, 2022).

Boken ”En man som heter Ove ” handlar om en grinig gammal man. Den är skriven så att den både innehåller dåtid och nutid så att läsaren kan få en hel berättelse. Dess tillbakablickar inkluderar hans barndom och hans liv med Sonja. Boken börjar i affären med att visa hur Ove interagerar med andra människor. Vad man inte vet i början är att det här kapitlet faktiskt händer i framtiden. Sen får Ove nya grannar, Parvaneh och Patrik med familj. Parvaneh är en rak motsats till Ove, hon är vänlig och hjälpsam. Ove är fast besluten att ta livet av sig för att återförenas med sin fru Sonja. Oves planer avbryts ständigt av Parvaneh, hon verkar dras till honom och vill bli vän med honom. Deras förhållande och Oves liv med Sonja är i centrumet i berättelsen, Parvaneh får honom att avbryta självmordsförsöken ett tag. Med tiden får Ove fler vänner och hjälper gamla vänner som han inte har pratat med sedan Sonjas död. Ove hjälper Rune och Anita, Ove och Sonjas vänner inte förlora sitt hus och få myndighet att lämna dem ifred. Ove hjälper också en homosexuell kille Mirsad när hans föräldrar kastar ut honom ur huset. På grund av Parvaneh och Jimmy får Ove en katt. I början är han inte särskilt förtjust i katten, men till slut blir han riktigt fäst vid katten och han tar katten med sig överallt där han går. Till slut har Ove hjälpt många människor och så småningom efter sin död hjälper han sina vänner genom att ge sitt arv till dem för att se till att deras framtid är säkrare. Parvaneh arrangerar en begravning för Ove och mer än trehundra personer som Ove hade hjälpt kom till det.

2.3. En man som heter Ove – svensk film

Den svenska filmen gavs ut i 2015 i Sverige och producerades av produktionsbolaget Tre Vänner Produktion AB. Filmens regissör var Hannes Holm. (Kaage, 2016) Fyra år senare kom ut filmen. Filmerna hade också en internationell bioframgång, över 50 länder hade "En man som heter Ove" på sina biodukar. (Kaage, 2016) Filmerna blev en stor framgång, den fick nomineringar till många prisutdelningar. Filmerna nominerades till årets bästa utländska film i *Academy Award-nominering* (Börjesson, 2017). Nomineringen var redan en stor bedrift i den svenska filmscenen. Det var inte den enda nomineringen. På Sveriges egen prisgala *Guldbaggen* fick Rolf Lassgård, som spelade rollfiguren Ove, priset för bästa manliga skådespelare. Filmerna fick en guldbagge för bästa mask/smink. (Kaage, 2016) Utifrån detta kan man säga att filmerna blev en stor hit.

Den svenska filmerna har nästan det samma innehåll som i boken. Filmerna börjar med att Ove köper blommor i blomsteraffären för att lägga på sin nyligen avlidna frus grav. Den här scenen visar hur Ove är och hur han interagerar med andra människor. Sedan får Ove nya grannarna, Parvaneh, Patrik och två döttrar och han är inte så glad över att nya grannar flyttar in. Filmerna binder samman minnen från Oves förflutna och nutida händelser. Det fokuserar mer på relationen mellan honom och Sonja, den visar också på olika sätt hans relation till sin pappa. Ove försöker ta sitt liv många gånger bara för att vara med sin fru och dessa försök minskar i korrelation när hans och Parvanehs relation blir starkare. Med tiden blir Ove mer vänlig och hjälpsam. Ove tar in en herrelös katt som han bryr sig mycket om. Med varje försök att ta sitt liv får man mer insikt i hans tidigare liv. Filmerna visar hur han och hans far levde tillsammans, hur Ove hade en ganska tragisk barndom och hur efter att Oves föräldrars hus brunnit ner, sover han på ett tåg och av tur träffar Sonja. Filmerna kretsar kring Ove och Sonjas liv. Filmerna avslutas med Oves begravning och visar människorna som Ove var vän med och hjälpte.

2.4. A man called Otto – amerikansk film

Den amerikanska versionen “A man called Otto” kom ut i 2022 i USA. Filmens regissör var Marc Forster. (Blair, 2023) Filmen kom ut exakt tio år efter boken. Denna film nominerades inte lika mycket som den svenska filmen. Vid sökning hittade jag inte att den amerikanska filmen vann några priser. Filmen fick ingen Academy Award-nomineringen (Cantet, 2023)

Filmen liknar boken, även om den har ändrats av Marc Forster. Handlingen i filmen följer bokens huvudhistoria. Filmen börjar med Otto i en affär, han köper sig ett rep för sitt självmordsförsök för att återförenas med sin nyligen döda fru. Filmen har många tillbakablickar in i Otto och Sonyas liv tillsammans. Sedan flyttar in Ottos nya grannar, Marisol, Tommy och deras barn. För det första vill Otto inte låta någon komma nära honom, men Marisol är ihärdig och de blir nära vänner. Otto försöker ta sitt liv men hans döda fru verkar stoppa honom varje gång och säger att det inte är hans tid ännu. Med tiden blir Otto mer vänlig och hjälpsam. Han hjälper en transsexuell kille genom att låta honom stanna i sitt hus efter att ha blivit utslängd. Också måste Otto ta in en herrelös katt som han bryr sig mycket om. Under filmen får tittarna veta om Reuben och Anita, Otto och Sonyas vänner. Männen har varit i en lång fejd om sitt val av bilar, allt för att Otto inte gillade Reubens löjliga bil. Otto får veta av Jimmy att Anita och Reuben är på väg att placera Reuben på en vårdinrättning och Otto bestämmer sig för att hjälpa. Otto kommer riktigt nära familjen till Parvaneh, till och med så nära att deras döttrar kallar honom farfar. I slutet av filmen visas att Otto hade det bra under resten av sitt liv och dog fredligt.

3. TEORI

För min uppsats ska jag använda Gérard Genettes bok ”Palimpsests: Literature in the second degree” och Robert Stam och Alessandra Raengos bok ”Litterature and Film: a Guide to the Theory and Practice of Film Adaptation”. Den sista boken refererar till Genettes bok, men har några viktiga tankar och fakta att tillägga. ”Palimpsests” är Genettes viktigaste verk, den undersöker relationen mellan texter (Genette & Prince, 1997). Gerard Genette som har skrivit ”Palimpsest” är en strukturalistisk litteraturteoretiker från Frankrike. Han skriver om och studerar hur det litterära skrivandet fungerar. (Buchanan, 2010, p. 199)

3.1. ”Palimpsests: literature in the second degree”

Gérard Genette I hans bok förklarar vad intertextualitet betyder och hur det kan bli användbar. Enligt Genette det finns fem typer av transtextualitet. Han tar fram intertextualitet (en relation mellan två eller flera texter), paratext (mer avlägsen relation mellan texter), metatextualitet (den relaterar en text till en annan utan att citera eller namnge den andra texten), architextualitet (allmänna eller transkategorier, som litterära genrer, från vilka en enskild text uppstår) och sist men inte minst hypertextualitet (relation som förenar hypertext med hypotext). Så att hypotexten är basen för hypertexten. (Genette & Prince, 1997, pp. 1–5) Om vi tittar på dessa fem typer kan filmatiseringen passa in under hypertextualitet. Filmen i detta sammanhang är hypertexten och boken är basen, hypotexten, som filmen är baserad på.

3.2. Hypertextualitet

Enligt Genette kan en text ha två motstridiga typer av transformationer, som han har beskrivit som rent kvantitativa. De två typer är: minskning och förstärkning. Minskning, som ordet säger, är processen att förkorta och förstärkning å andra sidan är processen att förlänga. (Genette & Prince, 1997, p. 228) Dessa typer av förändringar kan till exempel hjälpa filmregissörer att få plats i en hel bok på två timmar. Genette har sagt att

förkortning och förstärkning inte bara kan lägga till eller subtrahera, utan kommer att ha märkbara förvrängningar (Genette & Prince, 1997, p. 254).

Som tidigare nämnts, är reduktion som är subtraktionen av någon del eller delar en viktig och allmän använt del av hypertextualitet. Genette har använt ordet excision som han kallar minskning genom amputation för att beskriva vad reduktion kan göra. Enligt honom är det mycket vanlig litterär praxis. Med det menar han att den kan användas för att "förbättra ett verk" genom att ta bort några oanvändbara delar. (Genette & Prince, 1997, p. 229) Det är den första typen av reduktion han skriver om. Genette förklarar att vissa läsare ofta hoppar över pre- och postactiondelarna, som är delarna före och efter berättelsens huvudhandling utspelar sig och det kallar han val av uppmärksamhet. Han menar att varje verk är mer eller mindre amputerat. (Genette & Prince, 1997, p. 230) Den andra typen som han tar fram är trimning av en text där Genette menar att reducera berättelsen till deras narrativa handling. Med det menar han att det inte finns några större berättelseklipp, med det finns trimning av berättelsen. Vidare, tar han fram själv-excision, så amputation eller beskärning görs av författaren. Denna typ av reduktion används oftast med pjäser. Det används för att få litterära verk att passa teaterscener. (Genette & Prince, 1997, pp. 230–231) Denna typ skulle kunna appliceras på filmiska verk också eftersom de vanligtvis måste komprimera delar av berättelserna för att få fram budskapet. Genette nämner expurgation som en typ av reduktion, som har en moraliserande funktion, detta betyder att allt som kan tråka ut, överträffa intelligens, chockera eller uppröra kan undanhållas. (Genette & Prince, 1997, pp. 234–235) Denna typ är mest använd för att skona ungdomar från känsliga teman.

Man kan göra distinktioner mellan de två stora typen av reduktion. De två typer är excision och koncision. Excision är den typ där texten kan ha enkla strykningar och skärningar men koncision å andra sidan producerar en ny text med en kortfattad stil utan att viktiga tematiska element understryks. Även om dessa två typer är olika, har de en sak gemensamt. De båda kommer att få sin hypotext utsatt för reduktioner. (Genette & Prince, 1997, p. 235–237)

Kort om augmentation, som enkelt sagt är tillägg, både stora och bara små saker. Det finns två typer av augmentation. Den första av dem är extension, som är raka motsatsen till excision. Extension är en typ av augmentation som lägger till stora mängder av ny information. Så att man ska lägga till stora mängder av information. Den andra typ av förstärkning är expansion. Alltså att det inte blir några större tillägg utan det är bara stilistisk utvidgning. Det betyder att exempelvis varje mening i hypotexten kommer att ha ett tillägg av två eller tre meningar. (Genette & Prince, 1997, pp. 254; 260)

Uppsatsen kommer att koncentrera sig på transmodalisering, som är en modaländring som inte användes av hypotexten (Genette & Prince, 1997, p. 277). Med detta är det tydligt att eftersom den här uppsatsen fokuserar på en film baserad på en bok, att de finns en lägesförändring i spelet. Därför tillhör denna uppsats kategorin intermodal översättning, så hur blir boken film, mer specifikt kallad dramatisering. Till exempel är det vanligaste kännetecknet för dramatisering den komprimerade längden av handlingarna eller förkortningen av ett naturligt tidsflöde. (Genette & Prince, 1997, pp. 277–278) Alltså, kan viktiga händelser förkortas så att de inte tar för mycket tid och håller rytmen i filmer eller pjäser. Dessutom, när man jämför den tidsmässiga flexibiliteten hos det verbala berättandet och filmen, är det inte mycket skillnad, vilket gör det lättare att förmedla berättelsen via film (Genette & Prince, 1997, p. 279).

Den vanligaste formen av transponering är att översätta en text från ett språk till ett annat. Genette säger att ingen översättning kan vara trogen och varje akt kan förändra slutresultat. (Genette & Prince, 1997, p. 214) Så att all hypertext som har översätts till ett annat språk kommer att sakna några av de delar som översättaren tyckte var bäst att ta bort.

Vidare, en annan funktion som kommer med dramatisering, är distribution av dramatisk diskurs. Det vill säga att vissa karaktärer kan förlora några av sina dialoger för att ge plats åt andras tal eller dialoger. (Genette & Prince, 1997, p. 285)

Närmare bestämt, beskriver Genette potentiella transformationer av det narrativa läget. Det finns kategorier av berättande tid, humör och röst. Genette för fram tidsordning, varaktighet och frekvens, humör/distans och humör/perspektiv. För det första, fokuserar tidsordningen på analepser eller prolepser, som hypertext kan introducera till publiken. För det andra, fokuserar varaktighet och frekvens på hur tempo kan ändras, t. ex. beskrivningar kan tas bort eller läggas till. För det tredje, fokuserar humör/distans på andel direkt till indirekt diskurs, alltså scener med dialog som beskriver vad som händer eller scener utan dialog som visar vad som händer. Sist men inte minst nämner Genette humör/perspektiv som fokuserar på händelserna och vad man måste uppehålla sig vid. Till exempel, detta reglerar vad som ska döljas för publiken och vad som ska visas. (Genette & Prince, 1997, pp. 286–287) Dessa saker skiljer en film från en bok, de visar vad som kan göras med att ändra läge.

Jag ska använda Stams förklaring av dem för att göra det lättare att förstå vad analepser och prolepser är. Robert Stam har sagt att analepser är tillbakablickar och prolepser är framåtblickar. Han tar också fram två typer av analepser, som är externa och interna. Externa analepser är tillbakablickar som för åskådare till en punkt i berättelsen redan innan huvudberättelsen. Interna analepser är framåtblickar som för tittaren till en punkt i berättelsen som börjar i huvudberättelsen. (Stam, 2005, p. 32) Dessa typer av anakronier är viktiga just för tidsordningen.

Ytterligare, det handlar inte alltid om vad som reduceras och läggs till, till exempel nämner Genette ändring av nationalitet. Han diskuterar att när man översätter böcker från originalspråket till ett annat byter man ofta huvudpersoners namn eller hela bokens tema. Det betyder att författaren försöker föra sin version närmare sin nationalitet, oavsett om det är socialt, geografiskt eller något annat. (Genette & Prince, 1997, p. 304–305)

3.3. Adaptation enligt Robert Stam

När man tittar närmare på vad Robert Stam har skrivit in sin och Alessandra Raengos bok "Literature and Film: A guide to theory and practice of film adaptation", kan man se att han beskriver vad man måste kunna innan man skriver en filmatisering. Han har sagt att det finns mycket kritik rund filmatisering. Till exempel diskuterar han att båda sidor av att göra en trogen och otrogen anpassning kommer att få kritik. Filmatisering som är trogen kommer att ses som inte kreativ och den otrogna kommer att ses som en bastardisering. (Stam, 2005, p. 8) Han beskriver att det finns mer kritik när man har läst bok innan att se film, eftersom man använder sin egen fantasi för att få en glimt av hur bokkaraktären och kulisserna ser ut (Stam, 2005, p. 14). Det betyder att det mesta av kritiken mot filmatisering kommer från personer som inte är nöjda med hur regissörerna har avbildat boken.

Robert Stam tar fram Robbe-Grilletts idé att det finns ett problem med tempus i filmen. Han nämner att filmer kan bara ha ett tempus i dem, nutid. Det beror på att filmens handlingar och händelser alltid utspelar sig framför åskådarens ögon. Så händelser som händer i det förflutna eller framtiden presenteras för åskådaren som händelser i nutid. Å andra sidan kan filmen förmedla tiden i en mer bokstavlig bemärkelse. Till exempel, har filmen alternativ för att visa tiden genom att använda äldre språk eller till och med visa tidsperioden. (Stam, 2005, pp. 20–21) Så skillnader mellan filmen och boken kan vara stora men lösningar kan hittas för att ge åskådarens hela känslan av boken.

4. ANALYS

Jag börjar med analys av den amerikanska filmen och boken i alla kapitel. Sedan analyserar jag den svenska filmen och bok. För att analysera, ska jag använda Fredrik Backmans bok "En man som heter Ove" (2012), Marc Forster filmatisering "A man called Otto" (2022) och Hannes Holm filmatisering "En Man Som Heter Ove" (2015). Jag ska använda tidigare nämnt Gérard Genettes teori om transtexualitet.

4.1. Ändring av nationalitet

Ändring av nationalitet för berättelsen närmare antingen tittaren eller läsaren. Geografi har en stor roll att spela i den amerikanska filmatiseringen. Bokens författare, Fredrik Backman, är från Sverige och därför händer allt i Sverige, men Marc Forster som amerikan har försökt göra sin filmatisering så att den amerikanska publiken kan relatera till filmen mer. I filmen kan man se att Forster har försökt inkorporera flera svenska saker. En av dem är en *Swedish eclair* som i Sverige är känd som semla. Detta är bara ett av få undantag i filmen, allt annat har gjorts för att passa en amerikanska stilen.

När man tittar på karaktärernas namn, kan man se att i den amerikanska filmen, har regissören bytt många av namnen. Om man tittar på huvudkaraktärens namn, har man ändrat *Oves* namn till *Otto*. Regissören har gjort huvudkaraktärens namn mer amerikanska, så att det skulle passa bättre i sammanhanget. Några av namnen har man ändrat bara i stavning. Till exempel, i boken heter Oves fru *Sonja* men i den amerikanska filmen heter hon *Sonya*. Några av namnen passar den amerikanska filmen, för att dessa karaktärer har namn som ser ut som amerikanska. Till exempel, *Jimmy* och *Anita*. Där finns namnen som är helt olika i filmen och i boken. Deras namn har ändrats baserad på kontexten. I boken hade Backman den andra huvudkaraktärens, Oves granne *Parvaneh*, som kommer från Iran, liksom många olika immigranter som kommer till Sverige. Men i den amerikanska filmen har Forster döpt om *Parvaneh* till *Marisol*. *Marisol* är en latina som kommer från Mexiko. De flesta karaktärerna har förblivit nästan desamma karaktär

och utseende. Det finns undantag från detta. I boken läser man om två olika karaktärer, *Adrian* och *Mirsad*, som i filmen har smält ihop till en karaktär, *Malcolm*.

I den svenska filmen förblir allt detsamma. Hannes Holm är svensk regissör och därför har han inte ändrat något, han har gjort en filmatisering nära relaterad till boken. Holm har hållit sig trogen boken och har inte ändrat något av namnen eller karaktärerna. Hela filmen utspelar sig i Sverige, utom semester.

4.2. Tidsordning

Som tidigare nämnt, kan man visa tempus i filmen med olika alternativ och enligt Genette kan filmen bättre visa anakronier som analepser och prolepser. Boken ”En man som heter Ove” har egentligen många anakronier. De flesta anakronier som Fredrik Backman har använt i sin bok är analepser, närmare bestämt externa analepser. Flera analepser förar Ove tillbaka till sin barndom. Alla av de handlar om Ove och hans fars relation och hur deras liv tillsammans var. Till exempel har Backman tillägnat ett kapitel till Oves och fars konflikt med en av fars kollegor över en plånbok med pengarna. Alla av Oves barndomsminnen har tagits bort från filmen och ingår inte i filmens tillbakablickar. De här kapitlen var viktiga eftersom de visade hur Ove blev den man han var. Större delen av alla tillbakablickar som ingår i filmen involverar mötet med Sonja eller tidigare relationer mellan Ove och hans vänner eller Sonja. Allt som allt har filmen använt en hel del av tillbakablickar som ger tittaren en bra överblick över Oves karaktär. I filmen när Ove är på väg att ta livet av sig blinkar hans liv med Sonja framför hans ögon. Han ser till exempel sin far och ett möte med Sonjas pappa. Regissören har visat analepser med vita blixtar. Tyvärr finns det inga framåtblickar i filmen, men i boken kan man hitta en prolaps i första kapitel. Det är faktiskt inte känt i början, men i slutet av boken blir det uppenbart att det första kapitlet faktiskt hände i framtiden. I början verkar det som att Ove är ensam i butiken och försöker köpa en Ipad men senare avslöjas det att han faktiskt hade Jimmy med sig. Det var ett bra sätt att sammanfatta berättelsen och få den att kännas mer som en helhet.

Vidare har den amerikanska filmen använt olika alternativ för att visa tittarna att händelserna inte sker i nuet utan faktiskt i det förflutna. I analepserna har regissören använt sig yngre skådespelare som porträtterar huvudberättelsens karaktärer som unga, så att filmens tidigare händelser visas med till exempel yngre Otto och Sonya. Den amerikanska filmen har använt en annan färg för att visa analepser. Alla analepser är lite mer bronsfärg i tonen.

I den svenska filmen finns bara analepser och inga prolepser, precis som i den amerikanska filmen. Den svenska filmen har dock analepser både från Oves barndom och om hans och Sonjas liv. Analepserna i filmen är mer lika de som beskrivs i boken. Holmes har använt nästan alla minnen från Ottos barndom. Till exempel, finns det tillbakablickar om Oves mors begravning, om Oves och hans fars liv tillsammans och om hur Ove förlorade sin far. Ove ser dessa tillbakablickar när han håller på med att ta livet av sig eller när han känner sig inte så bra och han saknar Sonja. Holm har fokuserat sig på alla analepser som ger inblick i hans liv och låter åskådaren lära känna Ove mer. De flesta av analepser är nästan ord för ord samma som i boken. Fastän det finns en analeps som skiljer sig från boken, handlar det om att Ove möter Sonja. I filmen när Ove avslutade sitt nattstädningsskift på ett tåg, somnade han på tågstolen och när han vaknade var det första han såg Sonjas röda skor. De pratar, Ove blir kär i henne och tillbringar tre veckor på att försöka få chansen att prata med henne. I boken ser Ove dock Sonja på tågplattformen efter sitt nattstädarens arbetsskift och sedan följer han Sonja till hennes tåg så att han kan prata med henne. Även om han måste åka tåget i motsatt riktning, så åker han med detta tåg i tre månader för att se och lyssna på henne. Båda dessa analepser har samma slut men mötet skiljer sig åt.

4.3. Varaktighet och frekvens

Som nämnt tidigare, inkluderar varaktighet och frekvenstempo, så hur snabbt saker händer eller om hypertexten har ändrat beskrivningar för att förkorta berättelsen. I

jämförelse mellan boken och filmerna finns det en hel del förkortade beskrivningar. Det beror på att när man ska producera en film måste man förkorta till exempel beskrivningar hur karaktärer ser ut. Det går inte att förmedla så mycket information med film. I filmerna kan man visa saker och behöver inte beskriva hur en person ser ut. Så det gör mer tid för regissörerna att koncentrera sig mer viktigare saker. Det är samma sak med den amerikanska filmen, det finns inga beskrivningar som fanns i boken. I denna filmatisering kan man bara se hur Ove möter Sonja och får under ett snabbt ögonblick vad de har på sig, vad de gör, hur han ser Sonja, men i boken får läsaren en bättre förståelse. Dessutom kan man i boken läsa hur Ove kände sig, vad han trodde om Sonja när han såg henne och hur var stämningen osv. Det är det samma med den svenska filmen. Alltså, Ove ser Sonjas röda skor när han vaknar i tåget. Det finns ingen beskrivning men filmen bara visar Sonja genom Oves ögon. Båda filmerna kan förknippas med Genette teori, men ofta visar den svenska filmen anakronier med att Ove ger fler detaljer till åskådaren med voice-over. Exempelvis efter Oves fars begravning går han till sin fars arbetsplats för att ge tillbaka fars lön. Chefen erbjuder Ove jobbet som hans pappa hade. När filmen visar hur Ove går för att jobba och ser sin fars gamla kollegor och samtidigt det pågår pratar den äldre versionen av Ove om det för att ge insikt till situation: *”Jag visste ju vad han gjorde, så det blev ju ganska självklart. Dessutom kände jag alla av farsans kolleger.”* (Holm, 2016) (35:50)

Den svenska filmen har också förkortat berättelserna för att göra det lättare att förstå vad som händer och hur saker och karaktärerna ser ut. Exempelvis i filmen när personalen på vårdinrättningen kommer för att ta Ove visar de hur Anita bråkar med dem, men visar bara de andra karaktärerna som står bakom henne. De bara stöttar henne på avstånd och säger ingenting förutom journalisten Lena. I motsats till filmen, finns det i boken en mer enad front. Först låter de Anita bråka med myndigheterna och sedan kommer Ove, Parvaneh, Jimmy osv. ut och står upp för sin vän. Alla säger att om Anita inte längre kan ta hand om Rune, kan de alla hjälpa till med det. I boken kommer journalisten också för att hjälpa till. Så i både den svenska filmen och boken kan Rune stanna hemma med sin fru efter att gruppen blivit av med vårdpersonalen. Filmerna har förkortat denna scen för att slippa dra ut filmerna och ge tittarna ett snabbt och lyckligt slut på Runes och Anitas

story. Den amerikanska filmen har inte förkortat denna scen, utan har gjort det i samma längd som i boken.

4.4. Humör/distans

Denna kategori kan på ett mycket bra sätt demonstreras i uppsatsen. Som bekant handlar filmer mer om att visualisera orden, speciellt beskrivningar. Av detta skäl kommer filmerna ha mer scener som beskriver saker utan dialoger. Alltså de flesta beskrivningarna i boken om hur Ove tänker, hur karaktärerna ser ut och i vilken miljö händelserna inträffar, har ändrats så att de inte skulle ta för mycket tid och göra det lättare att greppa. Till exempel, när Ove beskriver varför han och Rune inte är vänner längre, finns det mycket beskrivning av bilmärken och bilmodell, som har ersatts av scener där Otto och Reuben visar varandra sina nya bilar. I motsats har den svenska film behållit denna förändring av Ove och Runes bilar och nämner alla märken och modeller. Så filmen har lagt till Oves berättelser, så att de visar bilarna medan Ove beskriver dem. Så det finns olika sätt att visualisera bokens berättelser och båda dessa filmatiseringar har visualiserat dem på sitt unika sätt.

I den svenska filmen har regissör också använt visuella scener utan dialog. Det gör att filmen inte dras ut så mycket och är mer kortfattad.

4.5. Humör/perspektiv

Perspektiv kan dölja information från tittaren, det kan göra filmen bra genom att göra överraskande avslöjanden om vissa saker. I detta fall, har boken och filmerna samma perspektiv, Oves/Ottos perspektiv. Tittaren ser världen genom Oves synpunkt.

Exempelvis följer filmerna och boken det samma historia med Reuben eller Rune och Anita, myndigheten försöker ta bort deras hus och säger att Anita ensam inte kan ta hand om sin man. I den amerikanska filmen finns det ytterligare en anledning till att Anita ser som olämplig, hon har Parkinsons sjukdom. Varken tittarna eller Ove känner till Anitas

tillstånd. Ove får reda på detta först mot slutet av filmen när Jimmy av misstag säger detta till Ove. Dock i boken och den svenska filmen har Anita ingen sjukdom, men Ove får reda på att de har bråkat med myndigheterna i flera år, även innan Sonja dog. I båda situationerna var Ove i mörkret om situationens allvar. I både filmen och boken ges tittaren/läsaren en överraskning som de inte kunde ha sett komma. Alla har dolt informationen om antingen Anitas sjukdom eller deras kamp med vårdinrättningen för tittaren ganska bra.

Holm har använt Parvanehs perspektiv för att dölja något från åskådaren. I filmen får man inte veta om varför Ove alltid tar tag i sitt hjärta när han känner sig sjuk. Sjukdomen avslöjas i slutet av filmen när Ove kollapsar. När Parvaneh åker till sjukhuset för att kolla upp Ove får hon reda på Oves förstorade hjärta. Det beskriver hur lite Ove var villig att öppna sig och dela personlig information andra människor, till och med Parvaneh som han stod nära. I motsats till den svenska filmen har boken och den amerikanska filmen gjort det annorlunda och dolt inte Oves/Ottos sjukdom för läsare och tittare. I den svenska filmen ser det ut så här:

” – Parvaneh, du står listad som närmast anhörig.

- Det stämmer.

- Din pappa lider av ett hjärtfel. Man kan säga att hans hjärta är för stort.

- Förlåt, för stort?

- Ja men han kommer klara sig.” (Holm, 2016) (1:46:47)

Dessa scener visar att Ove i själva verket är en väldigt avstängd person och bara de som var närmaste till honom får veta dessa fakta om honom.

4.6. Reduktion

Reduktion är en naturlig del av filmatisering och håller huvudberättelsen flytande och med en mer passande rytm. Dock kan regissörerna fatta beslut om att ta bort saker så att

filmen håller sin rytm, men många gånger kan man ta bort viktiga detaljer. Enligt min åsikt har det hänt med den amerikanska filmatiseringen. Den största excisionen som tar bort stora delar av hypotexten från filmens hypertext är Oves hela barndom och unga vuxna år. Det finns bara analepser av hans far men inget mer, karaktärerna pratar inte ens om det. I boken kan man läsa om Oves barndom och hur hans mamma dog och han bodde hos sin avstängda pappa. Dessa beskrivningar ger läsaren en god insikt varför Ove är som han är. Ett bra exempel på Oves och hans fars förhållande beskrives i boken när de hittar en plånbok med pengar och går för att lämna tillbaka den.

”Kvinnan i disken på hittegodsavdelningen kunde knappt tro sina ögon när de la fram plånboken på disken.

- Och den låg för sig själv på golvet? Ni hittade ingen väska eller så? Frågade hon. Ove tittade forskande på farsan, men farsan stod tyst så då gjorde Ove det också.

[...]

Ett par hundra meter ner längs rälsen harklade sig Ove, tog mod till sig och frågade varför farsan inte sagt något om portföljen som Tom tagit.

- Vi är inte såna som berättar vad andra gör, svarade farsan. Ove nickade. De gick i tystnad.” (Backman, 2013, pp. 51–52)

Denna händelse följer upp med att säga att efter den dagen med sin far lärde han sig att rätt ska vara rätt. Boken förklarar väldigt bra varför Ove var som han var och det var för att hans pappa var så tyst och ville göra det rätta. I filmen får man bara veta att Otto var en grinig och seriös person, som inte gillade människor och trodde att allt måste stämma. Tittaren får ingen inblick i hur Oves personlighet kom att bli på det sättet. Den svenska filmen har följt hypotexten och gjort den nästan det samma, så att människor som ser filmen får veta mer om Oves karaktär.

Dessutom har den amerikanska filmen en annan scen som är olika från bokens beskrivning. Det faller under den typ av reduktion som kallas koncision. I filmen ser åskådaren hur Otto är igen på väg att ta livet av sig och innan han gör det minns han deras

semester till en plats, som inte nämnts i filmen. Filmen visar en gravid Sonja och Otto som åker på en buss när bussen plötsligt kraschar. De åker till sjukhuset och tyvärr förlorar de sitt barn och Sonja kan aldrig gå igen. Filmatiseringen säger att kraschen skett på grund av felaktiga bromsar som inte har åtgärdats. I boken får man dock veta mycket mer om deras semester. Boken beskriver att de åkte till Spanien för att ha en resa innan bebisen kommer. De pratar med lokalbefolkning, Ove hjälper dem med saker. Sen är det dags att kliva på bussen och när Ove går förbi bussföraren märker han att föraren luktar vin. Då kraschar bussen och välter. Den amerikanska filmen har tagit bort de delar av historien där Ove hjälper och kommunicerar med lokalbefolkning och bara visat några scener där Ove och Sonja tar bilder och sedan hur de är i en krasch. Det är helt olika från boken och även från den svenska filmen men det förmedlar historien ändå.

I både filmen och boken introducerar man en karaktär med en annan sexuell läggning. I båda versionerna presenteras han som tidigare elev till Sonja, men där upphör likheterna. I boken kommer läsaren lära känna Adrian och Mirsad, dem två vänliga killar, en av vems (Adrian) flickvän bor i Oves radhus. Detta kapitel handlar om Mirsad och Adrian och deras relation med Ove. När Ove och Adrian pratar får Ove veta att Adrian är Sonjas elev och sen Ove blir vänligare mot honom och erbjuder sig att komma till hans arbetsplats för att hjälpa honom reparera sin cykel. Ove ger Parvaneh en körlektion innan han går för att hjälpa Adrian. När de kommer till kaféet ser Ove Mirsad med smink och detta gör att de börjar ett samtal. Där får Ove reda på att Mirsad är homosexuell. Det beskrivs så här:

”- Bög, alltså? Nickar han åt sotpojken.

- OVE! Säger Parvaneh och slår honom på armen igen.

Ove rycker åt sig armen och ser mycket förolämpad ut.

- Man kan väl få fråga!

- Det heter inte ... sådär, snäser Parvaneh och vill helt uppenbart inte ta ordet i sin mun.

- Bög? Upprepar Ove.

Parvaneh slår efter hans arm igen men Ove är för snabb.

- *Så säger man inte! Beordrar hon honom.*

Ove vänder sig uppriktigt oförstående mot sotpojken.

- *Får man inte säga bög? Vad säger man nuförtiden då?*

- *Det heter homosexuell. Eller ... HBT-person, avbryter Parvaneh innan hon hinner hejda sig själv.*" (Backman, 2013, p. 260)

Denna interaktion visar hur Ove, som en äldre person kommunicerar precis som han har varit van vid och hur han är lite förvirrad av de nyare tiderna och termerna. Men det visar också att han inte är emot det och kan acceptera olika typer av människor, vilket kan ses med Parvaneh, kvinnan från Iran.

I den amerikanska filmen används samma typer av teman, men gjorda för att passa in i regissörens vision. Regissören har ändrat karaktärens namn så att Mirsad i filmen heter Malcolm och inte är homosexuell utan en transsexuell person. Malcolm har nästan samma historia, han arbetar hårt, han hade en bra kontakt med Sonja. I filmen ser det ut som att Otto är mer accepterad och vet hur svårt det är att vara annorlunda från andra människor. Deras konversation känns lite lättare och smidigare jämfört med boken.

Dialogen nedan mellan Malcolm och Otto visar hur Otto behandlade andra. För att skapa en bättre överblick hade Otto redan träffat Malcolm i filmen och skällt ut honom för att han ställt sin cykel på fel ställe. Nu ser han honom leverera tidningar och blir arg över att han slänger reklamtidningar på hans egendom. Det ser ut så här:

" – *You're Mr. Anderson, aren't you?*

- *Mm-hm*

- *You used to come to presentations at school.*

- *When was that?*

- *Mrs. Anderson was my teacher. She was the first person that didn't treat me like a freak 'cause I'm transgender. She was the first to call me by my new name. She got other teachers to do it too. It really helped my at school. I won't leave these here anymore.*

- *Hey. What's your name?*
- *Malcolm.*
- *Malcolm.*
- *Otto*
- *Nice to meet you, Otto* ” (Forster, 2022) (1:02:53)

Den här scenen visar att Otto uppskattar människor som arbetar hårt som han själv och att han faktiskt är en mycket förstående person.

Skillnaderna mellan filmen och boken är att filmen som hypertext har ändrat och tagit bort en del information och skapat en karaktär som liknar Mirsad i boken som är lik men också helt olika från Malcolm.

I jämförelse har den svenska filmen inte så många stora reduktioner, men både den svenska och den amerikanska filmen har tagit bort eller bytt varför Ove måste gå till sjukhus. Båda filmer har en scen efter Ove/Otto och vänner har hjälpt Rune/Reuben och Anita. Även om det visas olika, är resultatet samma. Oves hjärta börja agera och han kollapsar till slut och ambulansen tar Ove till sjukhuset. I motsats till båda filmerna, kollapsar Ove i boken inte efter att vårdinrättningens personal lämnat. Denna situation händer när Ove börjar gå hem från Parvanehs sjuåringens födelsedag och ser att en av grannarna blir rånad och går för att stoppa rånarna. Han blir knivhuggen mitt i det och efter allt uppståndelse kommer andra ut för att se vad som har hänt. De hittar Ove skadad och ringer honom en ambulans. Enligt Genettes teori, kan man placera den under expurgation. Det är bäst att inte visa den här typen av våld i en film, som ungdom och barn kan titta på.

4.7. Augmentation

Som tidigare nämnts kan filmatisering ha två typer av augmentation, extension och expansion. I båda av filmerna har man använt bara den andra typ av augmentation,

expansion. Ingen av dem har haft stora extensioner. I den amerikanska filmen finns tillägg i scenen när Otto försöker ta livet av sig på tågstationen. När en sjuk person faller på spåren, hoppar Otto ner för att rädda honom. Alla andra människor som är på tågstationen bara ser på och ingen hjälper Otto. De är där för att göra videor för att vinna berömmelse på andras bekostnad. I boken och den andra filmatiseringen finns det inga personer som filmer händelserna, de bara står där och hjälper inte till.

Vidare har den svenska filmregissören lagt till en mer utökad version av Oves fars död. Den visar hur Ove går till sin fars arbetsplats för att visa sin far sina betyg och hans pappa är väldigt stolt över Ove och går för att visa sina kollegor rapportkortet. Ove stannar kvar medan hans far går för att visa sina kollegor rapportkortet men när han gör det ser han inte tåget och blir påkörd av ett tåg. Det tillhör till Genettes utvalda kategori, expansion. Detta är något som tillkommer som inte är helt olik boken, men som ändå tillför något nytt. I boken har bara sagts så här: ”*Han hade precis fyllt 16 när farsan dog. En skenande vagn nere vid rälsen.*” (Backman, 2013, p. 52). Så denna expansion har lagt till några meningar och det verkar så att regissören känner att det behöver visualiseras.

4.8. Dramatisering

Dramatisering är en typ av transmodalisering och det gäller även i filmatisering också. Med detta blir bokens text en film. I filmatisering som i dramatisering kan regissören använda det för att förkorta de naturliga händelserna. Till exempel i boken när Ove åker till sjukhuset får Parvaneh veta att Oves hjärta är för stort. Parvaneh skrattade länge, sedan de pratade och fyra dagar senare släpptes Ove från sjukhuset och de åkte till Oves hus för att städa det. Efter allt det går Parvaneh till förlossningen. I det här exemplet känns händelserna inte förhastade och verkar ske naturligt. Jämfört med boken har filmerna ett mer hastigt tempo, det görs inte särskilt naturligt. Alla dessa händelser, som Marisol som efter att ha fått veta om Ottos tillstånd, brast ut i skratt så hårt att hon fick förlossning, inträffar så plötsligt.

Dessutom kan dramatisk diskurs förlora dialoger för att ge plats för andra. Så har hänt med några av karaktärerna i filmen. Till exempel har Jimmy mycket mindre dialog än i boken. Dessutom har regissörerna tagit bort mycket dialog från Adrian och Mirsad/Malcolm, allt för att ge plats åt huvudkaraktärernas scener. Samma har hänt i den svenska filmen med Parvanehs dialog, det finns mycket mindre dialog mellan Ove och Parvaneh. Det är för att ge mer tid för analepser, så att Oves relationer mellan honom och hans fru eller hans far får mer skärmtid. I den här filmen verkar det som att tidigare händelser och dialoger är mer i fokus.

5. RESULTAT OCH SLUTSATS

I detta kapitel ska jag sammanfatta min analysdel. Jag har använt Gérard Genettes teori för att analysera hur regissörerna har ändrat bokens händelser. Regissörerna har behållit huvudhistorien oförändrad men har gjort enligt sin vision. Jag har hittat att hypertexten i Hannes Holms filmatisering liknar mer hypotexten och att hypertexten i Marc Forsters filmatisering skiljer sig mer från hypotexten. Jag har delat Genettes teori i åtta kategorier och visat vad som skiljer sig från boken och tagit fram några exempel som bevis på att de gäller i dessa kategorier.

Den första kategorin *ändring av nationalitet* visar att Genettes teori om nationalitet stämmer. Därmed visar analysen att den amerikanska filmen skiljer sig mer från boken än den svenska filmen. Den amerikanska filmatiseringen har ändrat plats och karaktärerna så att åskådaren bättre kan relatera till historien. Däremot liknar den svenska filmatiseringen boken, alla karaktärerna är desamma som i boken och händelserna utspelar sig i samma land som i boken.

Den andra kategorin *tidsordning* visar att de två filmerna skiljer sig från varandra när det gäller anakronier. Filmerna har båda externa analepser. Den amerikanska filmen har analepser bara från det senaste förflutna dvs. från när Ove såg Sonja till Sonjas olycka och hur Ove kämpade för att Sonja skulle kunna använda rullstol bättre. I både den svenska filmen och boken har man visat i analepser även Oves barndom. Däremot skiljer sig filmerna från boken, eftersom boken har en proleps, men filmerna inte har dem.

Den tredje kategorin *varaktighet och frekvens* visar att nästan alla beskrivningar av människor, händelserna osv. från boken har förkortats på samma sätt. Dock har den svenska filmen gått ett steg längre och gett några av analepserna mer detaljerade beskrivningar via äldre Oves voice-over. Detta betyder att det i den svenska filmen finns mer information som inte finns i den amerikanska filmen.

Den fjärde kategorin *humör/distans* är nära relaterad med den tidigare kategorin. Denna kategori visualiserar beskrivningar, så att filmen har mer scener utan dialoger som visar vad som händer. Båda filmerna har gjort det. På så sätt skiljer båda filmerna från boken.

Den femte kategorin *humör/perspektiv* har boken och filmerna använt Oves/Ottos perspektiv för att berätta denna historia. Och med det har de alla dolt informationen om det samma sak. Den amerikanska filmen har gjort det lite annorlunda men slutresultatet förblir detsamma. Det finns en sak som skiljer den svenska filmen från både den amerikanska filmen och boken. Som tidigare nämnts, har Holm använt Parvanehs perspektiv för att dölja Oves förstörade hjärta från åskådaren. Så i denna mening skiljer sig den svenska filmen från den amerikanska filmen och boken, vilket gör den amerikanska filmen mer lik boken i denna kategori.

Den sjätte kategorin *reduktion* visar hur mycket två filmerna egentligen skiljer sig från boken. Det visar att den amerikanska filmen har tagit bort en stor och viktig del av boken, hela Oves barndom. Detta är tvärtom väldig framträdande i den svenska filmen. Därmed har den amerikanska filmen tagit bort mer viktiga delar än den svenska filmen. Båda filmerna skiljer sig från boken även i denna kategori. När man jämför dem visar denna kategori de största skillnaderna mellan den amerikanska filmen och boken.

Den sjunde kategorin *augmentation* har båda filmerna inte lagt till för mycket. Det har lagts till småsaker och inte helt förändrat historien. På det sättet skiljer båda filmerna från boken.

Sist men inte minst finns det en kategori kallad *dramatisering*. Båda filmerna har förkortat naturliga händelserna, så att filmerna inte skulle kännas långsamma. Dessutom har båda filmerna tappat dialoger så att det finns mer tid för viktigare saker att passa in i filmerna.

När man tittar på hur jämförelsen tas fram i dessa kategorier kan man se att hypertexten i den amerikanska filmen skiljer sig mer från hypotexten. Den har tagit bort mer viktiga delar av historien från Oves barndom så att filmen kunde fokusera mer på Otto och Marisols relation. Däremot är den svenska filmen mer som boken. Filmen fokuserar sig mer på Ove och Sonjas relation. Den svenska filmen har behållit viktigare delar från Oves barndom och inte mycket har förändrats när det gäller karaktärer och händelser. I några av kategorierna kan man se att den svenska filmen nästan är densamma som boken men att den amerikanska filmen är helt olik dem båda. De två regissörerna har inte tolkat bokens innehåll på samma sätt. Forster har lagt större vikt vid händelserna som händer i nutiden medan Holm har fokuserat sig mer på händelserna i den senaste förflutna. Utifrån de åtta kategorierna har den amerikanska filmen jämfört med den svenska filmen fler och större skillnader från boken.

Om man tittar på hur regissörens ursprungsland har påverkat filmerna, kan man se att det finns skillnader mellan filmerna. Den första kategorin *ändring av nationalitet* visar den största skillnaden som stöds av Genettes teori. Som tidigare nämnts, den amerikanska filmregissören Marc Forster har ändrat handlingen så att de amerikanska åskådarna kunde relatera mer till historien. De förändringar som regissören har gjort är till exempel att Parvaneh i den amerikanska filmen heter Marisol och är inte från Iran utan från Mexiko. Detta visar att regissören har ändrat filmen till att vara mer lik sitt eget ursprungsland. Tvärtom visar den svenska filmen att regissören inte har ändrat något i denna kategori, då filmen och boken utspelar sig i Sverige.

Syftet med denna uppsats var att jämföra den svenska boken ”En man som heter Ove” med två olika filmer från olika länder. Jag har använt Gérard Genettes teori för att jämföra dem. I analysdelen har jag gjort det och sammanfattat och gett resultat i det här kapitlet. Uppsatsens forskningsfrågor har blivit svarade på.

RESÜMEE

Tartu Ülikool, Maailma keelte ja kultuuride instituut, Skandinaavia osakond, rootsi keel ja kirjandus

Mees nimega Ove: Mille poolest erineb raamat kahest eri riikides tehtud filmist.

Bakalaureusetöö, 34 lk

Autor: Nele-Liis Raud

Juhendaja: Maiu Elken, MA

Tartu, 2024

Bakalaureuse töö analüüsib rootsi kirjaniku Fredrik Backmani raamatu "Mees nimega Ove" põhjal kahe erineva riigi tehtud ekraniseeringuid. F. Backmani teose põhjal on teinud rootsi režissöör Hannes Holm mängufilmi "Mees nimega Ove" ja ameerika režissöör Marc Forster mängufilmi "Mees nimega Otto. Rootsi film pälvis palju tähelepanu nii Rootsis kui ka mujal maailmas, võites mitmeid auhindu, film oli nomineeritud lausa Oscaritele võõrkeelsete filmide kategoorias, kuid ei võitnud. Ameerika film pälvis küll ülemaailmset tähelepanu, kuid nii suurt edu kui rootsi film, ta siiski ei saavutanud.

Töö eesmärgiks on võrrelda raamatut "Mees nimega Ove" kahe erineva riigi ekraniseeringuga. Töö kasutab teooria osas Gérard Genette'i teost "Palimpsests: Literature in the Second Degree", mille põhjal on töös võrreldud kahte eelnevalt mainitud mängufilmi raamatuga. Analüüsi osa on jaotatud kaheksaks osaks, mis annavad ülevaate mõlema filmi erinevusest raamatuga võrreldes. Need osad hõlmavad endas raamatu hüpoteeksti vähendamist, stseenide juurde lisamist, teksti erinevusi ning ka muid muudatusi.

Töös esitatud uurimisküsimused on järgmised:

- Kuidas kaks erinevat režissööri on tõlgendanud filmi kaudu sama raamatut, millised on erinevused ja sarnasused?
- Kumb kahest filmist on raamatuga sarnasem ja kumb erinevam?
- Kuidas on režissööride päritoluriik mõjutanud filmi sisu?

Olles võrrelnud raamatut filmidega selgus, et kuigi mõlemad filmid erinevad raamatust omamoodi, on ameerika film rootsi filmiga võrreldes viinud sisse rohkem muudatusi. Hannes Holmi film on jäänud truumaks raamatule, jättes ära vähese osa raamatust. Film keskendub nii Ove lapsepõlvele ja tema ja Sonja varasemale elule kui ka tänapäeva sündmustele. Kuigi raamatuga võrreldes keskendub film rohkem Ove ja Sonja omavahelisele elule ja seetõttu jääb Ove ja tema uue naabri Parvanehi sõprus pisut tahaplaanile. Teisest küljest on ameerika film välja jätnud enam-vähem kõik, mis seondub Otto (raamatus Ove) lapsepõlvega. Film keskendub rohkem tänapäeva sündmustele ning välja on toodud vaid lähema minevikuga seotud mälestused. Vastupidiselt rootsi filmile on ameerika filmis esiplaanil Otto ja Marisoli (raamatus ja rootsi filmis Parvaneh) sõprus. Töö tulemusena tuli ka välja, et ameerika režissööri päritolumaa on mõjutanud filmi sisu, muutes seda rohkem sobivamaks ameerika publikule, näiteks viies kogu tegevustikku Ameerika Ühendriikidesse. Rootsi film seda pole pidanud tegema, kuna raamatu sündmustik leiab aset Rootsis.

Töö tulemus näitab, et filmidel ja raamatul on erinevused, ka filmidel omavahel on lahknevused, kuid suurim sarnasus on see, et raamatu põhiidee tuleb filmidest välja, olenemata režissööride erinevatest käsitlustest.

LITTERATURFÖRTECKNING

- Backman, F. (2013). *En man som heter Ove* (Ny utg.). Månocket.
- Blair, I. (2023, January 16). *A Man Called Otto Director Talks Post and VFX*. postPerspective. <https://postperspective.com/a-man-called-otto-director-talks-post-and-vfx/>
- Börjesson, S. (2017, February 27). *Ingen Oscar till En man som heter Ove: "Tråkigt, den enda filmen med ett budskap"*. Cafe.se. <https://www.cafe.se/ingen-oscar-till-en-man-som-heter-ove-trakigt-den-enda-filmen-med-ett-budskap/>
- Buchanan, I. (2010). A Dictionary of Critical Theory. In *A Dictionary of Critical Theory*. Oxford University Press. <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780199532919.001.0001/acref-9780199532919>
- Cantet, M. (2023, January 29). *A Man Called Otto: Why It Deserves to Be Oscar-Nominated*. MovieWeb. <https://movieweb.com/a-man-called-otto-2023-oscar-nominations/>
- Fakta om Fredrik Backman. (n.d.). *Piratförlaget*. Retrieved 16 May 2024, from <https://www.piratforlaget.se/fredrik-backman/fakta-om-fredrik-backman/>
- Forster, M. (Director). (2022). *A Man Called Otto*. Sony Pictures. https://www.netflix.com/watch/81616256?trackId=14170286&tctx=2%2C0%2C5826f4ef-e380-4d23-b2b1-bc103c6caac0-40849727%2CNES_45F55021DC3F9E933836517105B857-994911DC4F528C-EA625807B0_p_1715277652169%2CNES_45F55021DC3F9E933836517105B857

_p_1715277326408%2C%2C%2C%2C81616256%2CVideo%3A81616256%2Cmi
niDpPlayButton

Fredrik Backman – författare, skribent och krönikör—Deckarakademin. (2022).

<https://deckarakademin.org/fredrik-backman-forfattare-skribent-och-kronikor/>

Genette, G., & Prince, G. (1997). *Palimpsests: Literature in the second degree* (C. Newman

& C. Doubinsky, Trans.). University of Nebraska Press.

Holm, H. (Director). (2016, May 20). *En man som heter Ove* [Comedy, Drama, Romance].

Tre Vänner Produktion, Film i Väst, Nordisk Film.

Kaage, G. (2016, September 1). Film Västs samproduktion EN MAN SOM HETER OVE

Sveriges Oscarsbidrag. *Film i Väst*. <https://filmivast.se/film-vasts-samproduktion-en-man-som-heter-ove-sveriges-oscarsbidrag/>

Kullenberg, T. (2019). *Är Fredrik Backman Sveriges hemligaste författare?* SelmaStories.

<https://www.selmastories.se/artikel/ar-fredrik-backman-sveriges-hemligaste-forfattare/>

Shafer, E. (2023, August 9). Fredrik Backman, Bestselling ‘A Man Called Ove’ Author,

Signs With UTA (EXCLUSIVE). *Variety*.

<https://variety.com/2023/biz/global/fredrik-backman-uta-a-man-called-ove-author-1235692049/>

Stam, R. (2005). Introduction: The Theory and Practice of Adaptation. In *Literature and film:*

A guide to the theory and practice of film adaptation (pp. 2–52). Blackwell.

Kinnitus töö iseseisvalt kirjutamise kohta

Mina, Nele-Liis Raud, kinnitan, et olen bakalaureuselõputöö *En man som heter Ove: Hur skiljer sig boken från två filmer gjorda i olika länder* kirjutanud iseseisvalt. Kõikidele töös kasutatud teiste autorite töödele, seisukohtadele ning muudest allikatest pärinevatele andmetele on viidatud

Nele-Liis Raud

20.05.2024

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Nele-Liis Raud,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose
En man som heter Ove: Hur skiljer sig boken från två filmer gjorda i olika länder.
mille juhendaja on Maiu Elken, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Nele-Liis Raud

20.05.2024